

Kai Ylikoski & Petra Ylikoski

HUOMAUTUS

Marianrannankatu 54b

64260 Kaskinen

0400-601077

10.4.2013

Kaskisten kaupunki

Tekninen keskus

Cneiffinpolku 16

64260 Kaskinen

HUOMAUTUS KASKISTEN KAUPUNGIN TUULIVOIMAOSAYLEISKAAVASTA, KAAVALUONNOS 7.3.2013. VAIHTOEHTOISET KAAVAT VE1 JA VE2 JA NÄIHIN LIITTYVÄ KAAVASELOSTUS 7.3.2013

Informaatio kaavaluonnoksen vireille tulosta ja siihen liittyneestä avoimesta tiedotustilaisuudesta on ollut Kaskisten kaupungin taholta erittäin heikosti hoidettua. Menettelyä voi pitää jopa kuntalaisia väheksyvänä.

Kaavaluonnoksesta oli tosin kuulutukset lehdissä: Suupohjan Sanomat (suomeksi) ja Syd-Österbotten (ruotsiksi). Mutta moneenko talouteen Kaskisissa ko. lehdet tulevat? Kaavaluonnoksesta ja tiedotustilaisuudesta olisi vähintäänkin pitänyt tiedottaa ”Kaskinen tiedottaa” -lehdessä, joka on kaupungin julkaisu ja jaetaan jokaiseen talouteen. Lehden numero 4/2013 ilmestyi 25.3.2013 eli päivää ennen yleisötilaisuutta, sisältämättä mitään tietoa asiasta. Sitä edeltävissäkään julkaisuissa ei ole koko tuulivoimahanketta mainittu sanallakaan. Tämä on täysin vastaan Kaskisten kaupungin viestintästrategiaa, joka on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 24.5.2007 § 32.

Kaskisten kaupungin internetsivuilta löytyy linkki kaavoittajan sivustolle, jossa kaavaan liittyvä aineisto on jossain määrin nähtävissä, mutta sitäkin pitää etsiä ennen kuin on löydettävissä. Tiedottaminen pelkästään internetin välityksellä ei ole hyväksyttävää kaupungissa, jossa valokuituyhteyden rakentaminen on kesken ja osa kuntalaisista on tämän takia ilman toimivaa yhteyttä. Myös on huomioitava, että läheskään kaikki eivät internettiä käytä. Kaskisissa kesämökin omistavia ulkopaikkakuntalaisia ei liene asiasta myöskään informoitu. Tiedotusta asiasta pidämme ala-arvoisena ja hyvien tapojen vastaisena.

Kaavoittajan, AIRIX Ympäristö Oy:n, laatimassa kaavaluonnoksessa luodaan myös valheellisia mielikuvia. Esim. kaavaluonnoksen kaavaselostuksen kohdassa 3.1.1 Alueen yleiskuvaus, mainitaan seuraavasti: *”Kaskisilla on rannikkokaupunkina suotuisat tuuliolosuhteet tuulivoimatuotannon sijoittamiselle. Kaupunkiin on hyvät maantie- ja rautatieyhteydet sekä siellä sijaitsee tehokas vienti- ja tuontisatama. Satamalla on hyvät mahdollisuudet ottaa vastaan tuulivoimaloita tai niiden osia, ei pelkästään ajatellen tuulivoimaloiden mahdollista perustamista Kaskisiin, vaan myös jatkokuljetuksia seudun muille alueille. Tämän perusteella Kaskisilla voisi olla tuulivoimaloiden sijaintipaikan ohella myös tärkeä rooli voimaloiden ja niiden osien vastaanotto- ja siirtopaikkana.”*

Tuulivoimaloiden sijoittuminen Kaskisiin ei mitenkään vaikuta Kaskisten sataman käyttöön. Kyseessä on kaksi eri asiaa: tuulivoimaloiden osien laivaus Kaskisissa ja niiden rakentaminen Kaskisiin. Tekstissä luodaan virheellinen mielikuva tuulivoiman sijoittumisesta ja sataman käytön yhteydestä. Tuulivoimaloiden sijoittaminen Kaskisiin ei vaikuta sataman käyttöön. Sataman käyttö on riippuvainen muista tekijöistä.

Rautatieyhteys, Suupohjan rata Seinäjoelta Kaskisiin, on perusparannuksen tarpeessa. Radalla ajetaan dieselveturein, alennetuin nopeuksin ja painoin. Ratayhteyden perusparannuksen kohtalo on vielä avoinna.

Myöskään maantieyhteys, ajatellen tuulivoimaloiden osien kuljetusta, ei ole paras mahdollinen. Pohjanmaan liiton ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen tilaamassa raportissa ”Pohjanmaan tuulivoima ja erikoiskuljetukset”, joka on valmistunut 20.12.2012 Ramboll Finland Oy:n laatimana, mainitaan mm. seuraavasti: *”Pohjanmaan satamat soveltuvat melko hyvin erikoiskuljetusten tarpeisiin. Soveltuvien satamista on Kristiinankaupungin Karhusaaren satama, josta on erittäin hyvä tieyhteys valtatielle 8. Kaskisten satamaan ei sen sijaan voida kuljettaa kaikkein järeimpiä kappaleita Hundholmenin sillan kantavuuden rajoitusten vuoksi.”*

Kaskisten sataman käyttöasteen nosto olisi toivottavaa ja positiivista Kaskisille, mutta siihen ei vaikuta tuulivoiman sijoittaminen Kaskisiin. Kaavaluonnoksessa ja sen selostuksessa tulee pysyä faktoissa, ei maalata virheellisiä mielikuvia.

Kaavaluonnoksen kohta 2.1 Kaava-alueen sijainti

Ortokuvassa alueelta on ellipsin muotoisella rengastuksella ympäröity ala, joka osoittanee tuulivoimaloiden aluetta. Tämän rengastuksen ulkopuolelle jää Bockholmiin kaavailtu tuulivoimala. Kuva antaa harhaanjohtavaa visuaalista tietoa.

Kaavaluonnoksen kohta 2.2 Kaavan tarkoitus

Suunnittelun lähtökohtana mainitaan käytettävän selvitystä, jossa tutkittiin mahdollisia tuulivoimaloiden sijoituspaikkoja Kaskisten tehdasalueella ja sen ympäristössä. Selvitykseksi mainitaan ÅF-Consult Oy 2010.

Osayleiskaavan liitteistä ei löydy tällaista selvitystä. Tämä kyseinen ÅF-Consult Oy:n laatima selvitys tulisi olla myös kaavaluonnoksen liitemateriaalissa.

Kaavaluonnoksen kohta 3.1.6 Huomion arvoiset luontokohteet

Enviro Oy:n luontoselvityksen 2012 mukaan Dicksholmenin pohjoisin kärki sekä Härtsholmenin eteläosa tulisi säilyttää luonnontilaisena. Luontoselvityksessä Härtsholmenin luonnon on arvioitu olevan uhanalaista luontotyyppiä.

Luontoselvitys Naturinventering av Kaskö Stad sommaren 2005, biologi FM Ingvar Fagerholm, suosittelee koko Dicksholmenin ja Härtsholmenin jättämistä rakentamatta.

Jo näiden kahden selvityksen perusteella tulee kaikki kolme Dicksholmeniin ja Härtsholmeniin suunniteltua tuulivoimalaa poistaa tuulivoimaosayleiskaavasta.

Kolme tuulivoimalaa huoltoteineen on aivan jotain muuta kuin kokonaan rakentamatta jättäminen.

Kaavaluonnoksen kohta 3.1.10 Lepakot

"Luontoselvityksen yhteydessä ei ole tehty havaintoja lepakoiden elinpiireistä." (Enviro Oy 2012)"

Mihin ajankohtaan lepakko havainnointi ajoittuu, mille alueelle, ja mikä on ollut käytössä ollut havaintotekniikka?

Kaskisissa esiintyy runsaasti lepakoita, helposti havainnoitavissa esim. Sataman yhdyntien lähistöllä. Kesän ja alkusyksyn aikana, hämärällä. Tuuliturbiini tappaa lepakot ilman törmäyskosketusta. Ilmanpaineen nopea vaihtelu voimalan lähellä aiheuttaa keuhkojen repeämisen ja vereen tukehtumisen.

Kaavaluonnoksen kohta 3.1.12 Linnusto

Kaskisten seudulta on kerätty tietoja läheisiin tuulivoima-alueisiin liittyen Pohjanmaan maakuntaliiton Uusiutuvat energiavarat -selvityksen yhteydessä. Siinäkin todetaan Kaskisten sijoittuvan usean lajin päämuuttoreitille, kerääntymisalueille ja myös merikotkien pesimisreviireille.

Lähialueiden tuulivoimahankkeita varten kerätty tieto ei kuitenkaan korvaa ympäri vuoden kestävää seurantaa. Tuulivoimaosayleiskaavaa varten tulee tehdä erillinen linnustoarviointi. Sijoittuminen päämuuttoreitille, kerääntymisalueille ja pesimis- sekä ravinnonhankinta-alueille edellyttää ympäri vuoden kestävä seurannan linnuston tarkaksi selvittämiseksi.

Kaavaluonnoksen kohta 3.5 Liikenne

Suunnittelualueelle ei ulotu yleisiä teitä. Mutta tuulivoimaloiden, jotka ovat lähinnä satamaa ja jätevesialtaita (alkuperäisen OAS:n mukaan nimettynä tuulivoimaloiksi T1 ja T2), riskialueelle ulottuu teitä. Voimalan T1 riskialueella on kantatie 67 pyöräteineen ja Kalasataman tie. Voimalan T2 riskialueella on Pukkisaarentie.

Molempien riskialueelle sijoittuu myös yksityistie, Sataman yhdystie, jota pitkin kuljetetaan materiaalia sataman ja Metsä-Boardin tehtaan välillä.

Kaavaluonnoksen kohta 3.7 Maanomistus

Kaskisten kaupunki ja Metsä-Board Oy omistavat pääosan osayleiskaavoitettavista alueista. Mutta ainakin vielä avoimen yleisötilaisuuden (26.3.2013) aikaan kaavoittajalla eikä kaupungilla ollut tarkkaa tietoa, mistä kukakin maata omistaa. Miksi kaavoitus on aloitettu, vaikka maanomistuksestaan ei ole tarkkoja tietoja?

On myös otettava huomioon, että Härtsholmenin rannat ovat osaksi vesijättömaata, joita kukaan ei ole lunastanut. Tämä vaikuttaa erityisesti mahdollisen huoltolaiturin tai sillan rakentamiseen Härtsholmeniin.

Maanomistukseen liittyvien epäselvyyksien takia on myös kyseenalaistettava Esisopimus maanvuokrasta Kaskisten kaupungin ja Kaskisten tuulivoima Oy:n välillä, KH 116§ 2012. Sopimusta tehtäessä maanomistus ei ole voinut olla selvillä, koska ei ole nytkään. Sopimuksessa on annettu vuokralaiselle oikeus kaataa puustoa, suorittaa louhintaa jne. Tilanne saattaa olla tällä hetkellä se, että kaupunki on antanut vuokralaiselle luvan suorittaa ko. toimenpiteitä maa-alueille joita kaupunki ei omista.

Kaavaluonnoksen kohta 4.5 Asukkaiden ja maanomistajien tavoitteet

Kaavoituksen kulku, osallistuminen ja tiedottaminen selviävät tarkemmin kaavaa koskevasta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Tiedottaminen kuntalaisille on ollut aliarvoista. Tiedottamisen on oltava avoimempaa ja tulee tapahtua muodossa, joka tavoittaa mahdollisimman suuren osan Kaskislaisista. Välineinä Kaskisten kaupungin "Kaupunki tiedottaa" -lehti, joka jaetaan joka talouteen tai vaihtoehtoisesti henkilökohtainen kirje, jollaiset kuuluisi toimittaa myös Kaskisissa kesämökin omistaville ulkopaikkakuntalaisille. Näin olisi tullut toimia jo alusta asti, kun hanketta ruvettiin valmistelemaan.

Nyt tiedotus on ollut Kaskisten kaupungin viestintästrategian ja hyvien tapojen vastaista.

Kaavaluonnoksen kohta 5.1.1 Tuulivoimalat

Kaavaluonnoksen kaavaselostuksessa lukee ”*Tuulivoimaloiden sijoittamisessa on huomioitu alueelle laadittuja selvityksiä luonnon ja maiseman erityispiirteistä. Lisäksi tuulivoimaloiden sijoittamiseen ovat vaikuttaneet erityisesti vaadittavat etäisyydet olemassa olevista rakennuksista, asutuksesta ja liikenneväylyistä, sekä tuulivoimaloiden etäisyydet toisistaan.*”

Tämähän on lähes täysin väärin, ainoa asia mikä pitää paikkansa on tuulivoimaloiden etäisyydet toisistaan.

Sijoituksessa ei ole otettu huomioon riittävästi luontoselvityksiä, esim. Dicksholmenin ja Härtscholmenin osalta. Ei myöskään etäisyyksiä tiestöstä, eikä vakituisista asuinrakennuksista ja kesämökeistä. Kaikki voimalat tulisivat sijoittumaan myös tärkeälle linnustoalueelle, usean lajin muuttoreitille ja merikotkan pesintä- ja ravinnonhankinta-alueille. Ja myös aivan liian lähelle asutusta. Kaikki kuusi tuulivoimalaa tulee poistaa tuulivoimaosayleiskaavaluonnoksesta.

Kaavaluonnoksen kohta 5.1.2 Liikenne

Kaavaselostuksessa mainitaan: ”*Lisäksi jokaisen tuulivoimalan yhteyteen tarvitaan noin 40m x 60m suuruinen nostoalue, joka osayleiskaavassa on esitetty sijaitsevan osaluoviivan tv sisäpuolella.*”

Nostoalueen koko ei pidä paikkaansa. Pystyttäminen vaatii huomattavasti suuremman alan, joka on riittävän kantavaa ja puustosta poistettua aluetta. Ajatellen, että nostoalueelle tulee mahtua tuulivoimalan perustuksen ja rungon lisäksi kaksi riittävän järeää nosturia. Lisäksi nostettavat kappaleet ovat kookkaita, esim. turbiinin lavat n. 50m pitkiä. Jos kaikki lavat nostetaan kokoonpantuna keskiöön, ne vaativat tilaa jo pelkästään n.100m x 100m. Yksittäin nostettaessa toki hieman vähemmän. Mutta kokoonpanotyössä tarvittava nostoalue on huomattavasti suurempi kuin 40m x 60m.

Kaavaluonnoksen kohta 6.1 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

(Kohdat 6.1.1 ja 6.1.2 ja 6.1.3 ja 6.1.5)

Kaavaselostuksessa lukee kohdassa 6.1.1: ”*Tuulivoimalat on osoitettu satama- ja tehdasalueiden yhteyteen, joiden imagolle voidaan nähdä olevan etua tuulivoiman käytöstä energiamuotona.*”

Kohdassa 6.1.3 lukee kuitenkin totuus: ”*Osayleiskaavarakentamisessa tuulivoimarakentaminen on sijoitettu yleiskaavan mukaisille metsätalous-, suojaviher- ja virkistys- ja retkeilyalueille, joilla on korkea luonto- tai virkistyskäyttöarvo. Tämä johtuu siitä, että sijoittamiskohdat ovat tuulivoiman sijoittamiselle taloudellisesti sopivimmat alueet.*”

Tuulivoiman sijoitus kaavaluonnoksessa on vastoin ympäristöministeriön ohjeistusta tuulivoimarakentamisesta. Kaikki kuusi tuulivoimalaa tulee poistaa osayleiskaavasta.

Kaavaselostuksen kohdassa 6.1.5 lukee: *”Koska kaava mahdollistaa maksimissaan 160 metriä korkeat tuulimylyt...”*. Kuitenkin kaavaselostuksen kohdassa 5.2.2 mainitaan: *”Kaavamääräyksen mukaan tuulivoimalan kokonaiskorkeus maanpinnasta ei saa ylittää tasoa +150metriä”*. Kaavaluonnoksessa tulee selvästi mainita mikä on maksimikorkeus, nyt annettava informaatio vaihtelee.

Kohdassa 6.1.2 Vaikutukset asuinympäristöön lukee seuraavasti: *”Osayleiskaava antaa hyvät edellytykset Kaskisten asuinympäristön viihtyisyyden säilymiseen. Osayleiskaavassa osoitetut tuulivoimaloiden sijoituspaikat sekä teolliset toiminnot sijoittuvat asutuksesta erilleen ja niistä ei aiheudu asutukselle merkittäviä ympäristövaikutuksia (melu, päästöt, liikenne).”*

Kaikki tuulivoimalat on osayleiskaavassa sijoitettu kuitenkin niin lähelle vakituista asutusta ja vapaa-ajan asutusta että merkittäviä vaikutuksia tulisi olemaan, mm. varjo- ja välkevaikutus, melu, sekä väistämätön kiinteistöjen arvon lasku. Sijoitus on myös lain 26/1920 laki naapuruussuhteista vastainen, erityisesti 17§. Kaikki kuusi tuulivoimalaa tulee poistaa osayleiskaavasta.

Kaavaluonnoksen kohta 6.3.3 Vaikutukset elinkeinoihin

Kaavaselostuksessa lukee: *”Osa Botnian sellutehtaan rakennuksista ja tiloista on jäänyt tyhjilleen tehtaan lopetettua toimintansa. Nämä tilat ovat liian pieniä kokonaisten tuulivoimayksiköiden rakentamiseen, mutta voisivat soveltua pienempien komponenttien kuten generaattorien, vaihdelaatikoiden ja napojen valmistukseen.”* Jälleen luodaan asiaankuulumatonta mielikuvaa siitä, että tuulivoimaloiden sijoittaminen Kaskisiin toisi mukanaan tuulivoimaloiden tuotantoa ja työpaikkoja. Tuulivoimaloiden sijoittaminen Kaskisiin ja niiden osien valmistus Kaskisissa ovat kaksi eri asiaa, jotka eivät mitenkään liity toisiinsa, eivätkä edellytä toisiaan. Myös herää kysymys, mitkä rakennukset tähän soveltuisivat? Se mitä Botnialta ei ole kivijalkaa myöten purettu, on käytössä.

Kaavaluonnoksen kohta 6.4.1 Tuulimylyjen sijaintivaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyypeihin

Pukinsaarentien tuulimyly: Vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyyppiin olisivat huomattavan negatiiviset. Tuulivoimala on kaavassa sijoitettu Bränskogenin lahden ja Bockholmin tien väliin. Lahti on merkitty yleiskaavassa merkinnällä W/s (vesialue jossa ympäristö säilytetään). Lahti on kalojen kutualuetta ja lahden rannat monen vesilinnun lisääntymisaluetta. Myös joutsenet poikueineen ovat lahdella joka kesäinen ja syksyinen näky. Voimalan rakentaminen rantaan vaatii myös vesilain mukaisen luvan.

Dicksholmenin tuulimylyt 3kpl: Luontoselvityksiin viitaten (Enviro Oy 2012 ja Biologi, FM Ingvar Fagerholm 2005) on Dicksholmenin ja Härtsholmenin tuulivoimarakentamista pidettävä täysin poissuljettuna vaihtoehtona jo uhanalaisen luontotyyppinkin takia.

Kaavaselostuksen kohta 6.4.3 Linnustoon

Kaavaselostuksessa lukee: *”Alueen läheisyydessä sijaitsee (<10km) useita vesilintujen, hanhien, kurkien ja joutsenten merkittäviä kerääntymisalueita. Seudulla tiedetään myös talvehtivan 20 - 30 merikotkaa. Kerääntymisalueiden sijainnin vuoksi em. lintujen lentoliikenne seudulla on keskimääräistä runsaampaa.”* Lisäksi jäljempänä lukee: *”Kaava-alueen läheisyydessä alle 10km etäisyydelle sijoittuu 4 merikotkareviiriä, joilla on tiedossa 7 pesäpaikkaa.”*

Kaavaluonnoksessa ei ole riittävästi huomioitu, esim. merikotkan osalta, WWF:n ohjetta tuulivoimakaavoitukselle. Tuulivoimaa ei tule sen mukaan sijoittaa merikotkan ravinnonhankinta-alueille, eikä pesän ja ravinnonhankinta-alueen väliselle lentoreitille, johon se nyt kiistatta on sijoitettu.

Kaskinen sijoittuu monen lajin päämuuttoreitille. Lisäksi on ravinnonhankinta-aluetta ja lisääntymisaluetta monelle lajille. Näihinkin asioihin vedoten, linnustoselvitys on tehtävä ympärivuotisena seurantana.

Kaavaselostuksen kohta 6.5 Vaikutukset meluun

Kaavaselostuksessa lukee: *”Tuulivoimalan tuottama ääni on lapojen pyörimisestä johtuen jaksottaista ja se sisältää myös matala- eli pienitaajuisia ääniä. Tuulivoimalan ääni poikkeaa siten ominaisuuksiltaan selvästi esimerkiksi tieliikenteen aiheuttamasta äänestä. Matalataajuiset äänet etenevät laajalle alueelle eivätkä juuri vaimene ilmakehässä. Erityisesti matalataajuisesta melusta on havaittu aiheutuvan haittaa ihmisten hyvinvoinnille.”* Lisäksi jäljempänä lukee myös: *”Koska tuulivoimalat sijaitsevat meren läheisyydessä, saattavat meluvaikutukset ulottua laajalle. Ääni etenee tavallisesti veden yllä edemmäksi ja laajemmalle kuin maalla johtuen pienemmästä vaimentumisesta.”*

Tämä pitää paikkansa, meluvaikutus ja matalataajuisille äänille altistuminen olisi jatkuvaa koko Kaskisissa, koska voimalat on sijoitettu liian lähelle asutusta. Kenen olisi vastuu negatiivisista terveysvaikutuksista? Sijoitus on myös lain 26/1920 laki naapurussuhteista vastainen, melun, varjo- ja välkevaikutuksen takia.

Varjo- ja välkevaikutusta voidaan toki pienentää pysäyttämällä voimala, mutta melu- ja infraäänien vaikutusta ei voida hallita muutoin kuin sijoittamalla voimalat riittävän kauas, johon Kaskisten maa-alueilla ei ole mahdollisuuksia. Nyt kaikki kuusi tuulivoimaosayleiskaavan tuulivoimalaa olisivat liian lähellä asutusta. Kaikki kuusi tuulivoimalaa on poistettava osayleiskaavasta.

Kaavaselostuksen kohta 6.8.3 Suhde yleiskaavaan

Kaavaselostuksessa lukee: ” Kaskisten yleiskaavan mukaan tuulivoimaa suunniteltaessa tulee laatia maankäyttöselvitys ja siihen liittyvä ympäristövaikutusten arviointi, sekä laatia näiden pohjalta tarkemmin sijoitusta ohjaavat osayleiskaavat tai asemakaavat.”

Tuulivoimahankkeesta ei ole suoritettu yleiskaavankaan määräysten mukaista ympäristövaikutusten arviointia. YVA tulee suorittaa kaavamääräyksen mukaisesti.

Loppuyhteenveto

Edellä mainitut seikat huomioiden, kaavaluonnos sisältää useita virheitä ja virheellisiä mielikuvia luovia väittämiä. Tuulivoimaosayleiskaava on Ympäristöhallinnon tuulivoimarakentamisen ohjeistuksen vastainen. Tuulivoimaosayleiskaava on myös WWF:n suositusten vastainen: Ohje merikotkien huomioon ottamiseksi tuulivoimaloita suunniteltaessa 2012. Tuulivoimaloiden sijoitus rikkoisi myös lakia naapuruussuhteista 26/1920 17§. Tuulivoimaosayleiskaavaa on pidettävä myös Kaskisten yleiskaavan vastaisena, koska edes kaavamääräystä, ympäristövaikutusten arvioinnista ei ole noudatettu. Kaikki kuusi tuulivoimalaa tulee poistaa tuulivoimaosayleiskaavasta, ja tuulivoimaosayleiskaavoitus on Kaskisissa lopetettava.

Kaskisissa 10.4.2013

Kai Ylikoski

Petra Ylikoski